

BEYNƏLXALQ HÜQUQ

Hikmət Nağdəliyev

Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin Diplomatik Akademiyasının Hüquq kafedrasının aspirantı, Rusiyanın Azərbaycan Gənclər Təşkilatının idarə heyətinin üzvü, Vestminster Universitetinin Avropa hüququ üzrə magistri (London, Böyük Britaniya)

EKSTRADİSİYA İNSTİTUTU: ÖLKƏLƏRİN BEYNƏLXALQ HÜQUQ ƏMƏKDAŞLIĞININ NƏZƏRİ VƏ PRAKTİKİ ASPEKTLƏRİ

XXI əsrə qədəm qoymuş dünya birliyi təhlükəsizliyin yeni problemlərinə aid edilən beynəlxalq cinayətkarlıq və terrorçuluq, ekstremizm, qanunsuz miqrasiya, narkotiklərin yayılması və sair təhlükələrlə üzləşir. Belə bir şəraitdə dövlətlərin beynəlxalq əməkdaşlığında prioritet kimi hüquqi əsasların möhkəmləndirilməsi çıxış edir.

Transmilli xarakterə malik olan müasir təhlükə və çağırışlar həm beynəlxalq təhlükəsizliyə, həm də ayrı-ayrı ölkələrin milli təhlükəsizliyinə təsir göstərir. Bu əsnada beynəlxalq terrorçuluq nümunələri kimi, münaqişə potensialının artmasını və ictimai həyatın müxtəlif aspektlərini əhatə etməsini qeyd etmək olar. Terrorçuluq fəaliyyətinin qlobal təhlükəsizliyə və ayrı-ayrı dövlətlərin milli təhlükəsizliyinə təhdidləri onun mütəşəkkilliyi, ölkə daxilində və xaricində inkişaf etmiş infrastruktura malik terrorçu qruplaşmaların yaradılması, terrorçu qruplaşmaların və mütəşəkkil cinayətkarlığın qarşılıqlı əlaqəsinin güclənməsi tendensiyası ilə əlaqədardır.

Cinayətlərin artımından irəli gələn təhlükələrin kəskinliyini və miqyasını nəzərə alaraq, onlarla mübarizə üzrə səmərəli tədbirlərin işlənməsi üçün dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların uzlaşdırılmış fəaliyyəti tələb olunur. Dünya təcrübəsi göstərir ki, beynəlxalq cinayətlərin transmilliləşməsi nəticəsində cinayət fəaliyyətinin bir çox ölkələrin maraqlarına toxunan və cinayətlərin qarşılınması, qarşısının alınması, açılması, onların törədilməsində təqsirli bilinən şəxslərin cəzalandırılması üzrə tədbirlərin işlənilməsi məqsədilə onların əməkdaşlığını tələb edən yeni forma və üsulları əmələ gəlir.

Bu baxımdan, cinayətkarlığın qarşısının alınmasının mövcud beynəlxalq hüquq alətlərindən olan verilmə (ekstradisiya) institutu daha böyük aktualıq kəsb etməkdədir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş (8 sentyabr 2006-cı il) «Birləşmiş Millətlər Təşkilatının qlobal kontr-terrorçuluq strategiyası»nda ekstradisiya dövlətlərin cinayət - hüquqi məsələlər üzrə əməkdaşlıq mexanizmlərinin mərkəzi elementlərindən biri kimi qəbul olunur.

Cinayət törədən şəxslərin təhvil verilməsi üzrə praktik tədbirlərin reallaşmasında həm beynəlxalq hüquq, həm də milli hüquq sistemi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən beynəlxalq və dövlətdaxili hüquq normalarının qarşılıqlı fəaliyyəti problemi əhəmiyyətli rolə malikdir. İ.İ.Lukaşuk «indiki dövrümüzdə hüquqi sistem daxil olmaqla, cəmiyyətin beynəlmilləşməsi şəraitində ölkənin hüquq sisteminin beynəlxalq hüquq və digər ölkələrin hüquq sistemləri ilə optimal qarşılıqlı fəaliyyətinin təmin edilməsi vacibdir» fikrinə diqqət yönəldir [1].

Verilmə institutunun reallaşmasının praktik aspektlərinin tədqiqi məqsədi ilə bu məsələ nəzəri-metodoloji xarakter daşıyır. Beynəlxalq hüquq elminə ümumi doctrinal yanaşmalar xaricində nəzərdən keçirilə bilməz. Öncə, beynəlxalq və milli hüquq sistemlərinin qarşılıqlı fəaliyyətinə həsr olunmuş tədqiqatlarda bu əlaqələrin adlandırılmasına dair vahid fikrin olmamasına diqqət yetirmək lazımdır. Elmi ədəbiyyatda «nisbət» və «qarşılıqlı fəaliyyət» anlayışları istifadə olunur. Bununla yanaşı, beynəlxalq və dövlətdaxili hüququn «nisbəti» nöqtəyi-nəzərindən monistik və dualistik nəzəriyyələr nəzərdən keçirilir. Nəzəri tədqiqatçılardan İ.İ.Lukaşukun fikrində ətraflı dayanmadan qeyd edək ki, ekstradisiya ilə əlaqədar məsələlərin öyrənilməsi məqsədləri üçün «qarşılıqlı fəaliyyət» daha əsaslandırılmış kateqoriya kimi görünür. Beynəlxalq və dövlətdaxili hüququn verilmə institutuna məxsusluğunun məzmununa hüquq yaradıcılığı və hüquq tətbiqi kontekstində baxmaq lazımdır. Beynəlxalq və milli hüququn fəaliyyətinin bir normativ sistemin digərinə təsiri deyil, hər hansı bir hüquq sisteminin normalarının reallaşdırılmasının digər sistemlərin təminatı ilə təmin edilməsindən çıxış edən elmi mövqə obyektiv görünür [2].

Ekstradisiya institutu milli hüquq sisteminin beynəlxalq hüquqla qarşılıqlı fəaliyyətinin aktuallığının əsaslı nümunəsidir. Konkret ölkənin ərazisində cinayətin törədilməsi faktı həmin dövlətin yurisdiksiyasını və onun hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətlərini müəyyən edir. Qlobal proseslər şəraitində transmilli cinayətkarlıqla mübarizənin səmərəliliyi hüquq-mühafizə orqanlarının imkanlarının dövlətlərin sərhədləri ilə məhdudlaşması ilə bağlı azalır və cinayətkar qruplaşmaların üzvləri onların sərhədlərini keçməyi bacarırlar. Müvafiq müqavilə olmadıqda, dövlət cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən və ya cəzaya məhkum olunan şəxsləri ekstradisiya etmək öhdəliyindən azad olunur. Müxtəlif dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanlarının beynəlxalq əməkdaşlığının verilmə haqqında dövlətlərarası müqavilələr əsasında genişlənməsi müasir dünyada cinayətkarlığın artımının qarşısını almaq üçün vacibdir.

Eyni zamanda dövlətlər, beynəlxalq hüququn suveren subyektləri kimi, əldə olunan razılıqlara münasibətdə öz vəqələrini dəyişə bilərlər. Buna görə də cinayətkarların verilməsini tənzimləyən milli hüququn beynəlxalq normalarla qarşılıqlı fəaliyyəti məsələsi nəzərdən keçirildiyi zaman beynəlxalq hüququn və BMT-nin nizamnaməsinə riayət edilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, Rusiya Federasiyasının xarici siyasət konsepsiyasında [3] milli maraqların müdafiəsinə yönələn siyasət xarici siyasət fəaliyyət sırasında beynəlxalq problemlərin həllində kollektiv əsaslara, beynəlxalq qanun və ən əsası BMT Nizamnaməsinin müddəalarının aliliyinə əsaslanan ədalətli və demokratik beynəlxalq sistemin təsdiqi məqsəd kimi təqdim edilmişdir.

Bu məsələnin xüsusi nəzəri və praktiki əhəmiyyəti Rusiya Konstitusiyasının 4-cü hissəsinin 15-ci səhifəsində öz əksini tapmış və beynəlxalq hüququn ümumi prinsiplərinin, normalarının, müqavilələrinin Rusiya Federasiyasının hüquq sistemində tətbiq edilməsi təsbit olunmuşdur. RF-nin Konstitusiyasına uyğun olaraq, «cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən şəxslərin verilməsi, həmçinin məhkumların digər dövlətlərdə cəzalarının cəkməsi üçün verilməsi RF-nin federal qanununa və ya beynəlxalq müqavilələrinə əsaslanır (2-ci hissə. 63-cü səh.)» [4]. Digər dövlətlərin milli hüquqi sistemlərində olduğu kimi, Rusiya qanunvericiliyində də qarşılıqlı şərtlər daxilində konkret dövlətlərlə şəxslərin verilməsi qaydaları təsbit olunmuşdur (səh. 100-101 RF-nin Cinayət-Prosesual Məcəlləsi).

Cinayətkarlığın artması və onun beynəlmilləşməsi şəraitində beynəlxalq hüquq əməkdaşlığı sahəsində «*pacta sunt servanda*» beynəlxalq prinsipinə riayət edilməsinin vacibliyi artmaqdadır. Elmi doktrina verilmə üzrə dövlətlərin əməkdaşlığının icrası məsələlərinə baxıldığı zaman tədqiqatçılar tez-tez, beynəlxalq hüquq nəzəriyyəsində ən çox müzakirə edilən dövlətlərin suverenliyi probleminə toxunur. Bu qarşılıqlı əlaqə beynəlxalq sənədlərdə də öz əksini tapmışdır. Məsələn, BMT-nin Baş Assambleyasının 2000-Cİ il tarixli 55/25 nömrəli qətnaməsi ilə qəbul olunmuş Transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı Konvensiyasında iştirakçı dövlətin digər dövlətin daxili yurisdiksiyasına və səlahiyyətlərinə aid ərazisində hüquqi funksiyalarını həyata keçirməsi hüququ ilə təmin olunmamasına dair müddəa təsbit olunmuşdur [5].

Dövlətlərin suverenliyi anlayışına və məzmununa dair müxtəlif konseptual yanaşmalar üzərində ətraflı dayanmadan qeyd etmək ki, «suverenlik, dövlətin keyfiyyəti kimi, yalnız dövlətin mövcudluğu məsələsinə - onun hüquq subyektivliyinə, «suveren hüquqlar» - dövlətin hüquqları isə məhz onun suverenitetinin mövcudluğu ilə yaranmış hüquq subyektivliyinə aiddir» səpkisində nəzər nöqtəsi əsaslandırılmış görünür [6].

Cinayətkarlığın yayılmasının qarşısının alınması sahəsində beynəlxalq müqavilə bağlamış dövlət öz hüquqi qabiliyyəti və suveren hüququn çərçivəsində fəaliyyət göstərir və özünün müqavilə azadlığına dair hüququnu realizə edir.

Cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən və ya məhkum edilmiş şəxslərin verilməsi qaydasına aid olan müddəalar dövlətlərin ekstradisiya etmək öhdəliklərini müəyyən edən və onların milli-hüquqi implementasiyasını tələb edən birtərəfli və ya bütərəfli beynəlxalq hüquq sənədlərində təsbit olunur. Dövlətlərin tətbiq etdiyi beynəlxalq sazişlərin imzalanması zamanı əlavə şərt irəli sürmək imkanı, ekstradisiya haqqında sorğulara baxılması zamanı dövlətlərin öz diskresion imkanlarının genişləndirilməsi və təcrübədə verilməsindən imtina halları əməkdaşlığın səmərəliliyini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Dövlətlər təcrübədə olan qanunvericiliyə öz beynəlxalq öhdəliklərinin icrası üçün müvafiq normativ aktlar, dəyişikliklər və ya əlavələr əlavə edə bilərlər. Belə ki, iki ölkənin hüquqi aktlarındakı fərqlər cəza müddətinin azalmasına səbəb ola bilər.

Beynəlxalq müqavilələrin icrası ilə bağlı problemlərin həllində müxtəlif dövlətlərin qanunvericilik bazalarının vahid əsasına salınması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Avropa Konvensiyası (13 dekabr 1957-ci il) iştirakçılar arasında bərabərliyin təmin olunması, əsas məqsəd kimi qeyd etmişdir [7]. Konvensiyanın fəaliyyət sahəsindən siyasət, hərbi və maliyyə cinayətləri istisna edilir və verməni müşayiət edən sənədləşmə proseduru, şəxslərin daşınması üzrə xərclərin bölüşdürülməsi qaydaları və digər müddəalar müəyyən edilir. Qeyd etmək lazımdır ki, Avropa dövlətlərinin inteqrasiya proseslərində ekstradisiyanın hüquqi tənzimlənməsinə əsaslı şəkildə xüsusi diqqət ayrılmaqdadır. Avropa İttifaqının başlıca məqsədləri sırasında (Maastrix, 7 fevral 1992-ci il, Lissabon müqaviləsi redaksiyasında) cinayətkarlığın qarşısının alınması və bu hallarla mübarizə göstərilmişdir [8].

Ekstradisiya sahəsində əməkdaşlığa dair ikitərəfli və çoxtərəfli beynəlxalq müqavilələrdə əsas məsələ kimi cinayət işləri üzrə hüquqi yardımın göstərilməsi çıxış edir. Müstəqil Dövlətlər Birliyinin (MDB) iştirakçıları tərəfindən Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquqi münasibətlər haqqında Konvensiya imzalanmış (22 yanvar 1993-cü il), onun məzmununda hüquqi yardım haqqında normalara geniş yer ayrılmış, cinayət təqibinin aparılması və cəzanın icrası üçün verilmə nəzərdə tutulmuşdur [9].

Ekstradisiya məsələləri ayrı-ayrı cinayət növlərinin qarşısının alınması üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın tənzimlənməsinə yönələn müqavilələrə də daxil edilir. Misal kimi dövlətlərin beynəlxalq terrorçuluğun qarşısının alınması üzrə sərəfələrinin genişləndirilməsinə həsr olunmuş beynəlxalq konvensiyaları göstərmək olar. Bu təhlükənin kəskinləşərək, həqiqətən də, global təhlükəyə çevrilməsi onunla bağlıdır ki, müasir dünyada terrorçuluq fəaliyyəti dövlət sərhədləri ilə bağlı olmayan, transmilli şəkildə yayılmış şəbəkə xarakteri alır. BMT çərçivəsində hər birinin tənzimlənmə predmeti olan terrorçuluğa qarşı bir çox universal konvensiyalar qəbul edilmişdir. Qeyd edilən məsələlər üzrə beynəlxalq əməkdaşlıqda xüsusi nəzəri və praktiki aktualı kəsb edən problem «Ya ver, ya məhkum et» prinsipinin tətbiqi ilə bağlıdır. İlk dəfə bu haqda latın dilində Quqo Qrotsiyan «Müharibə

sülh hüququ haqda» məşhur kitabında danışıqlara - «Bir dövlət öz ərazisində yaşayan cinayətkarı ya digər dövlətin tələbi ilə əlandırmalı, ya da müvafiq dövlətə bu işi həvalə etməlidir» kimi söylənmişdir [10].

«Ya ver, ya məhkum et» prinsipinin həyata keçirilməsi təcrübədə cinayətkarın ədalətli şəkildə məhkum olunmasını və həli şəxslərin cinayət məsuliyyətinin ədalətliyinə təminat verərək, dövlətlərin müstəqil fəaliyyətlərini gücləndirir. Bu prinsipin dövlətlərin beynəlxalq terrorçuluq üzrə əməkdaşlıq məsələlərinə həsr olunmuş beynəlxalq hüquq aktlarına daxil edilməsi, dövlətlərin verilmə üzrə praktiki öhdəliyinin reallaşmasında xüsusi əhəmiyyət kəsb edərək, cəzanın labüdlüyü məqsədini güdür və təqibin siyasi xarakterini istisna edir. Məsələn, «Terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə» beynəlxalq konvensiyanın (BMT Baş Assambleyası tərəfindən 54/109 nömrəli qətnamə ilə 9 dekabr 1999-cu il tarixdə qəbul edilib) 6-cı maddəsində müəyyən edilmişdir ki, «Hər bir iştirakçı dövlət bu Konvensiyanın qüvvəsinin şamil etdiyi cinayət əməllərinə siyasi, fəlsəfi, ideoloji, irqi, etnik, dini və digər analoji səciyyəli hər hansı mülahizəyə görə heç bir şərtdə haqq qazandırılmamasını təmin etməkdən ötrü zəruri ola biləcək tədbirləri, o cümlədən müvafiq hallarda daxili qanunvericilik sahəsində tədbirlər görür».

Göstərilən beynəlxalq sənədin mətnində nəzərdə tutulmuşdur ki, yurisdiksiyanın müəyyən edilməsindən sonra iştirakçı dövlət öz daxili qanunvericiliyinə uyğun olaraq cinayət təqibi və ya verilmə məqsədilə müvafiq şəxsin iştirakının təmin edilməsi üzrə lazımı tədbirlər görür.

Dövlətlər arasında verilmə sahəsində ikitərəfli saziş mövcud olmadığı təqdirdə cinayətlərin konkret növləri ilə mübarizəyə əhəmiyyətli beynəlxalq müqavilələr ekstradisiya üçün hüquqi əsas kimi hesab oluna bilər. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının quruluşuna qarşı Konvensiyanın (BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən 31 oktyabr 2003-cü il tarixdə qəbul edilmişdir) 12-ci maddəsinə uyğun olaraq verilmə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığa dair xüsusi bölməni özündə əks etdirir. Həmin bölmədə müəyyən edilmişdir ki, ekstradisiyanın müqavilənin olması ilə şərtləndirən iştirakçı dövlət ekstradisiyaya dair müqaviləsi olmayan başqa iştirakçı dövlətdən ekstradisiya ilə bağlı sorğu alırsa, o bu Konvensiyanın bu maddənin tətbiq olunduğu istənilən hüquqpozma ilə bağlı ekstradisiya üçün hüquqi əsas kimi qəbul edə bilər» (44-cü maddə, IV fəsil).

Cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində əməkdaşlığın verilmə institutunun tətbiqinin hüquqi çərçivəsinin müəyyən edilməsinə baxmayaraq, qeyd etmək lazımdır ki, ekstradisiyanın qüvvədə olan beynəlxalq hüquq sistemi müasir dünyada yeni növ cinayətlərin, xüsusilə də qanunsuz gəlirlərin yuyulması, insan və orqan alveri, kibercinayətkarlıq və s. cinayətlərin dinamik şəkildə yayılması reallıqlarından geri qalır.

Diqqətəlayiq bir məsələ də ölüm cəzasının tətbiqi məsələlərinə dair müxtəlif dövlətlərin cinayət yurisdiksiyasındakı fərqlərin olmasıdır. Məsələn, bir sıra ölkələrdə qəbul olunmuş qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq ekstradisiyanı tələb edən dövlətə cinayətkarlığın olduğu ölkədən fərqli, daha ciddi məsuliyyət növü nəzərdə tutularsa, dövlət həmin cinayətkarları məhkum etməlidir. Beləliklə, cinayətkar ölüm cəzası tətbiq etməyən ölkə tərəfindən ölüm cəzasını ləğv etməmiş ölkəyə verilməz. Həmçinin törədilən cinayətə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunma müddətinin bitməsi verilmədən imtina üçün əsasdır. Cinayətin yaranması halları obyektivdir, çünki onları iki və daha çox dövlətin yurisdiksiyası çərçivəsində məsuliyyətə cəlb etməsi üzrə real zərurətlə şərtləndirilir. Ekstradisiya məsələləri bir şəxsin ekstradisiyasına dair sorğunun bir neçə dövlət tərəfindən eyni vaxtda göndərilməsi baş verən hər bir halda meydana çıxır.

Cinayətkarların verilməsi məsələlərində dövlətlər arasında münasibətlərin tənzimlənməsinə həsr olunmuş beynəlxalq hüquq sənədlərinin təhlili onu deməyə əsas verir ki, ekstradisiya institutunun müasir şəraitdə cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində effektiv alət kimi formalaşmışdır. Beynəlxalq hüquq çərçivəsində işlənmiş ümumi hüquqi yanaşmalar dövlətlər arasında cinayət məsələlərində əməkdaşlığın və hüquqi yardımın inkişafında xüsusi rola malikdir. Eyni zamanda ekstradisiya institutunun cinayət-hüquqi məzmununda ya mövcud olmayan, ya da beynəlxalq sazişlərdə tam əksini tapmamış işlək mexanizmlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Şəxslərin verilməsi qaydasının, ekstradisiya haqqında qərarların qəbul edilməsi üzrə müvafiq dövlət qanunlarının səlahiyyətlərinin məhz dövlətdaxili qanunvericilik aktlarında müəyyən edildiyini nəzərə alaraq, dövlətlər tərəfindən beynəlxalq öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə görə öz məsuliyyətinin dərk edilməsi vacib şərt kimi çıxış edir.

Ekstradisiya institutunun nəzəri və praktiki problemləri transmilli cinayətkarlığın yayılmasının yeni şərtlərinə uyğun olaraq dövlətlər arasında əməkdaşlığa kompleks yanaşmanı tələb edir. Bununla əlaqədar gələcəkdə ekstradisiyanın qanunvericilik prinsiplərinin işlənməsi, beynəlxalq məhkəmə təcrübəsinin öyrənilməsi, müxtəlif dövlətlərin qanunvericiliyində və beynəlxalq birləşmələrdə ekstradisiyanın hüquqi tənzimlənməsinin müqayisəli təhlilinin aparılması zəruridir.

Ədəbiyyat:

1. Avropa İttifaqı haqqında müqavilə. (Maastrixt, 7 fevral 1992-ci il, Lissabon Müqaviləsinin 2007-ci il tarixli redaksiyasında) <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc; base=INT;n=43211>
2. Ekstradisiya haqqında Avropa Konvensiyası, 13 dekabr 1957-ci il. <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc; base=LAW;n=121346/дата обращения 7.10.2013>
3. Zimnenko B.L. RF Hüquq sistemi və Beynəlxalq hüquq. Ümumi bölmə: Mühazirə kursu, - Rusiya Ədliyyə Akademiyası;

Statut, 2010.

4. Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquqi münasibətlər haqqında Konvensiya (Minsk, 22 yanvar 1993-cü il.) <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=5942/müraciət tarixi 7.10.2013>
5. Transmilli Mütəşəkkil Cinayətkarlığa qarşı BMT Konvensiyası, BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən qəbul edilmiş 15 noyabr 2000-ci il tarixli 55/25 nömrəli qətnaməsi, http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/orgcrime.shtml
6. RE Konstitusiyası, <http://www.garant.ru/doc/constitution/> data obrahenie 7.10.2013
7. RF Xarici siyasət Konsepsiyası, RF Prezidentinin Fərmanı 12 fevral 2013-cü il, 303-18-02- 2013., <http://www.mid.ru/bdomp/ns-osndoc.nsf/e2f289bea62097f9c325787a0034c255/c32577ca0017434944257b160051bf7f>
8. Beynəlxalq cinayət hüquqi sənədlərdə, Dərs vəsaiti: 2 t. T.I Tərt. R.M.Valeyev, İ.A. Tarxanov, A.R. Kayumova. - II yenilənmiş nəşr. - M.: Statut, 2010
9. RF Xarici İşlər Nazirliyinin Aktual Beynəlxalq Problemlər İnstitutunun (ABPI) Beynəlxalq hüquq və beynəlxalq təhlükəsizlik Mərkəzinin təşkil etdiyi dəyirmi masanın stenoqramı.7 oktyabr 2009-cu il. <http://rudocs.exdat.com/docs/index-173042.html?page> / müraciət tarixi oktyabr 2013 il.
10. Çemiçenko S.V. Dövlət suverenliyini bölürükmü? Avrasiya Hüquq Jurnalı № 12 (31) 2010

Açar sözlər: *ekstradisiya institutu, beynəlxalq hüquq, transmilli cinayətkarlıq, dövlətlərin əməkdaşlığı, beynəlxalq hüquq və milli hüquq normalarının nisbəti, cinayətkarlığa qarşı mübarizə, siyasi cinayət*

Ключевые слова: *институт экстрадиции, международное право, транснациональная преступность, сотрудничество стран, соотношение международного права и национальных правовых норм, борьба с преступностью, политическое преступление*

Key words: *extradition institute, international law, transnational criminality, inter-state cooperation, relations of international law and national legal norms, fight against criminality, political crime*

Хикмет Нагдалиев

**Аспирант кафедры Права Дипломатической Академии
Министерства Иностранных Дел Российской Федерации,**

Член Правления Азербайджанской Молодежной Организации России,

Магистр по Европейскому праву Вестминстерского Университета (Лондон, Великобритания)

Институт экстрадиции: теоретические и практические аспекты международно-правового сотрудничества стран

Резюме

Статья посвящена одной из актуальных проблем международно-правового сотрудничества стран - институту традиции лиц обвиняемых в совершении преступления, либо уже осужденных. Автор прослеживает теоретические и методологические аспекты взаимосвязи международного права и внутригосударственных правовых актов в области традиции преступников в контексте общего доктринального подхода к международному и национальному праву.

Hikmat Naghdaliyev

Diplomatic Academy of Ministry of Foreign Affairs of Russian Federation,

Department of Law postgraduate student,

Member of Azerbaijan Youth Organization board in Russia,

Master in European Rights of Westminster University (London, Great Britain)

**Extradition Institute: Theoretical and Practical Aspects
Of Countries' Cooperation in International Law**

Summary

The article is about the interstate cooperation considering problems concerned criminals.

The author considers theoretical and methodological aspects of the international law and interstate normative acts in the text of general doctrinal approach.